

Starší nebo moudřejší?

Potřeba učit se a vzdělávat u lidí ve věku 50+
v kontextu pracovního uplatnění

Konference Věk jako příležitost, 13. listopadu 2007, Praha



Mgr. Petr Novotný, Ph.D.
Ústav pedagogických věd FF MU
A. Nováka 1
602 00 Brno
e-mail: novotny@phil.muni.cz
www.phil.muni.cz/ped



Zdroje – výstupy z projektů

- ***Vzdělávání dospělých v různých fázích životního cyklu: priority, příležitosti a možnosti rozvoje (výzkumný program MPSV ČR „Moderní společnost a její proměny“)***
- ***Decoding working places as learning spaces (Austrian Science and Research Liaison Office)***



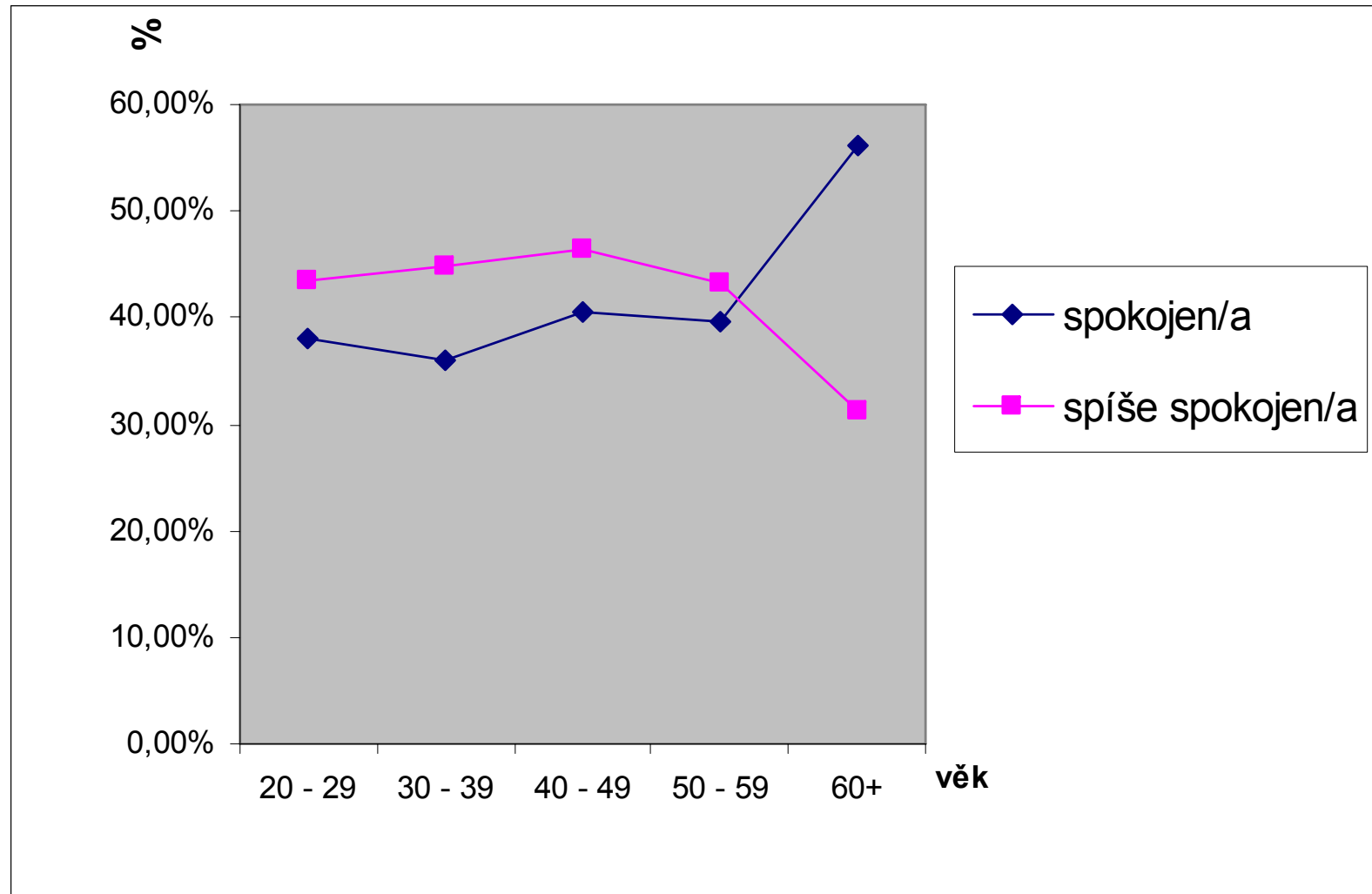
Postavení skupiny 50+

- Postavení skupiny 50+ na trhu práce i vzdělávání je specifické a částečně vnitřně rozporuplné.

Náhled první:

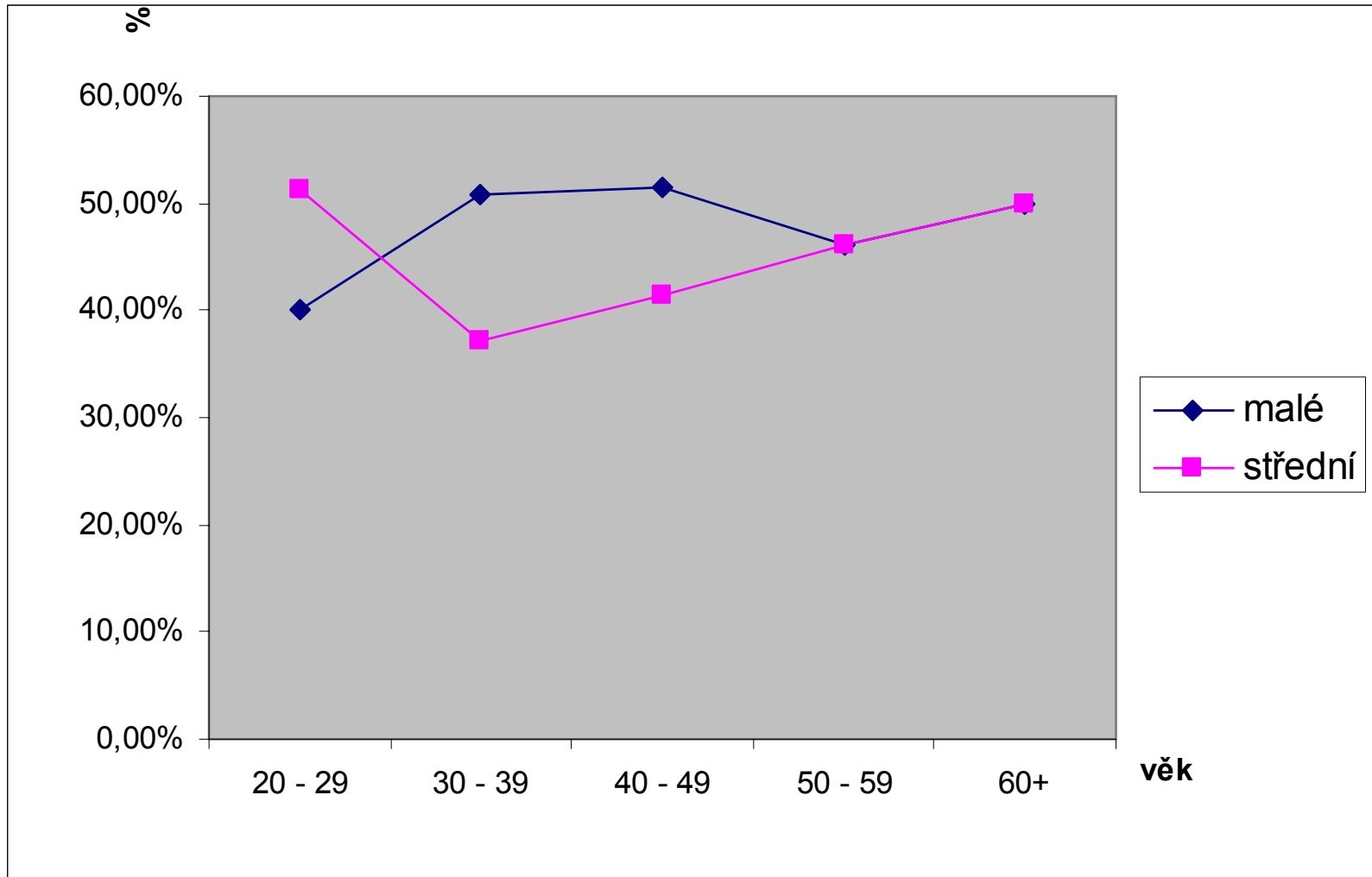
- Zdánlivě bezproblémová skupina?

50+ Vysoká míra spokojenosti v zaměstnání



Otázka: Jste ve své práci, ve svém zaměstnání celkově spokojen(a),
nebo nespokojen(a)?

50+ Malé riziko ztráty zaměstnání



Otázka: Do jaké míry jste podle Vašeho názoru ohrožen(a) tím, že ztratíte svou práci?

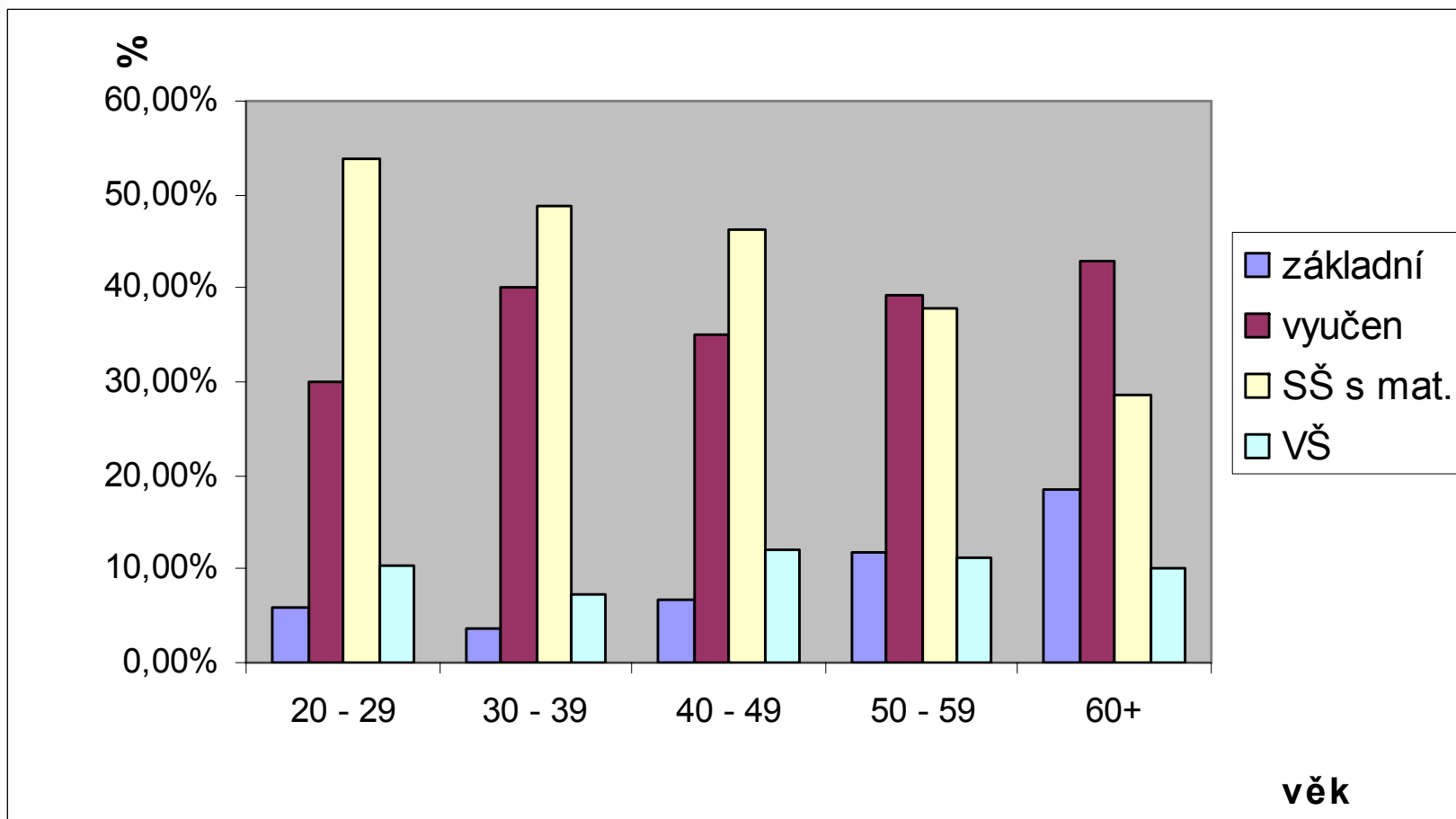


Postavení skupiny 50+

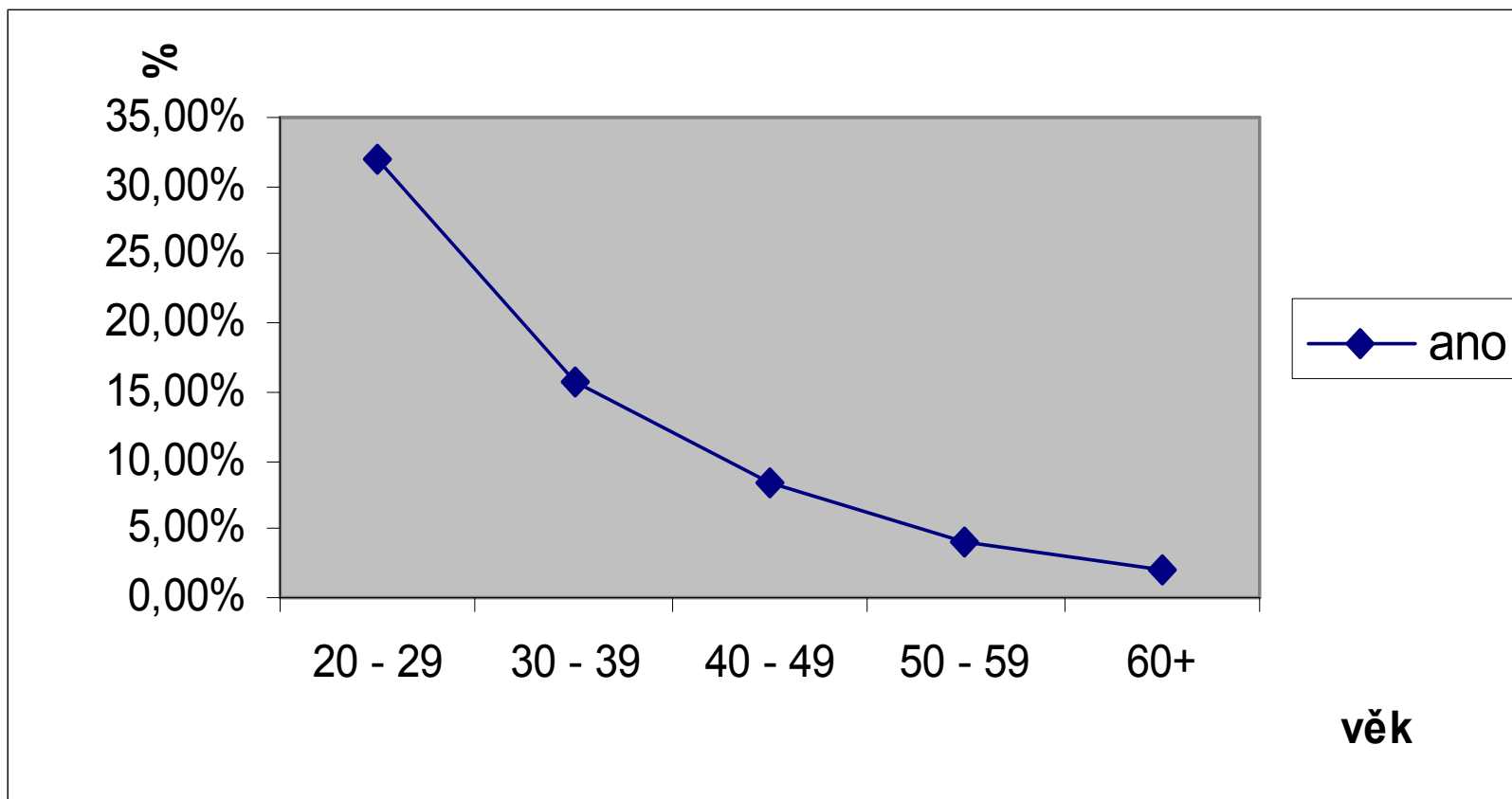
Náhled druhý:

- Skupina – alespoň co se týče formálního vzdělání – výrazně podvzdělaná.
- Lze formální vzdělání nahradit?

50+ Handicap ve formálním vzdělání

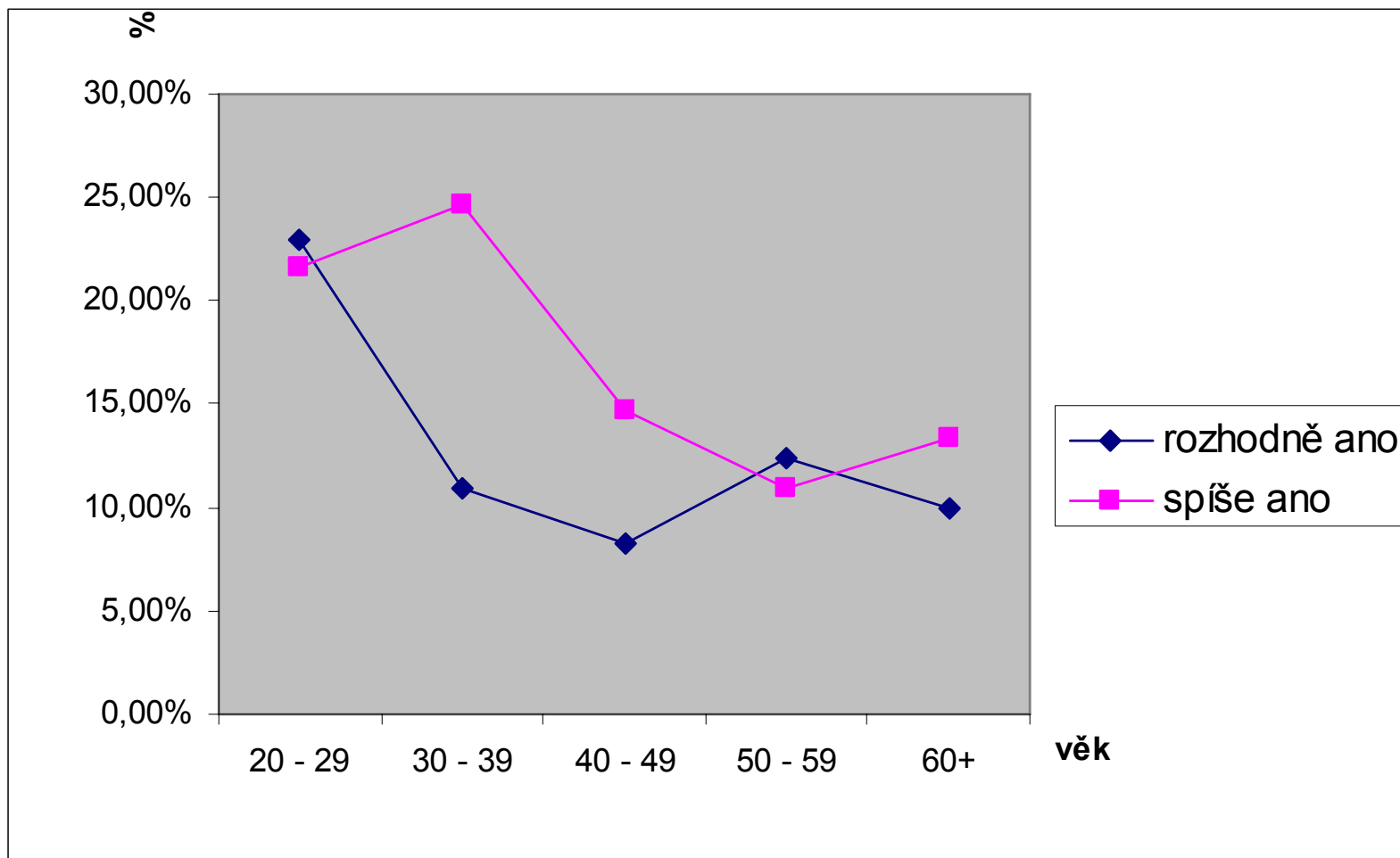


50+ Klesá zájem o formální vzdělávání



Otázka: Chcete v blízké budoucnosti zahájit nějaké studium (doplněno variantami formálního vzdělávání)?

50+ Slábnoucí víra v přínos vzdělávání



Otázka: Myslíte si, že by se změnila Vaše situace v zaměstnání, kdybyste si zvýšil(a) vzdělání?

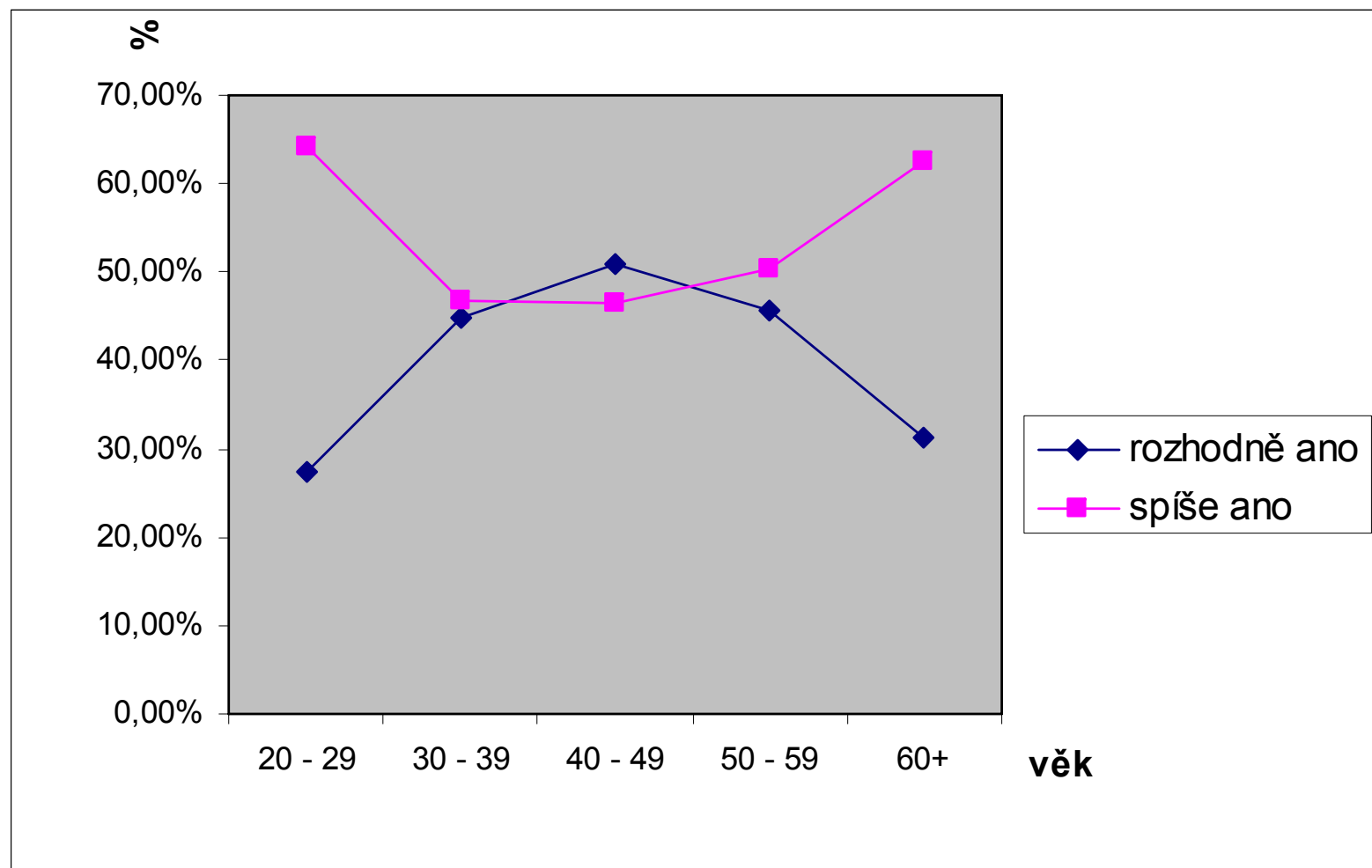


Postavení skupiny 50+

Náhled třetí:

- Nastrádaná zkušenost **versus** rozkolísaná důvěra ve vlastní kompetenci.
- Možnost sdílet **versus** neschopnost převést „tichou znalost“ v explicitní.

50+ Slábnoucí víra ve vlastní kompetence



Otázka: Považujete své znalosti a dovednosti pro výkon své profese v současných podmínkách za vyhovující a dostatečné?

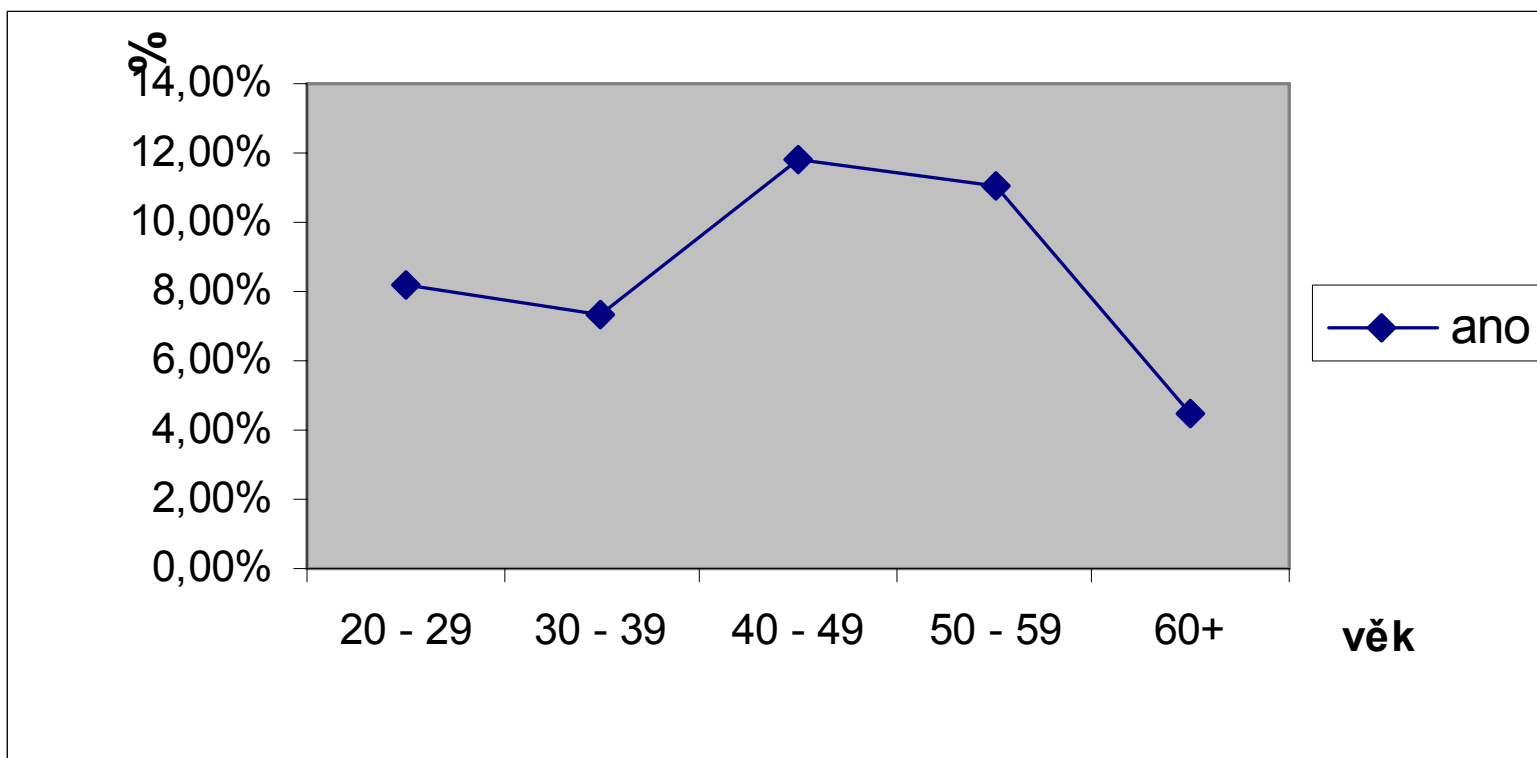


Postavení skupiny 50+

Náhled čtvrtý:

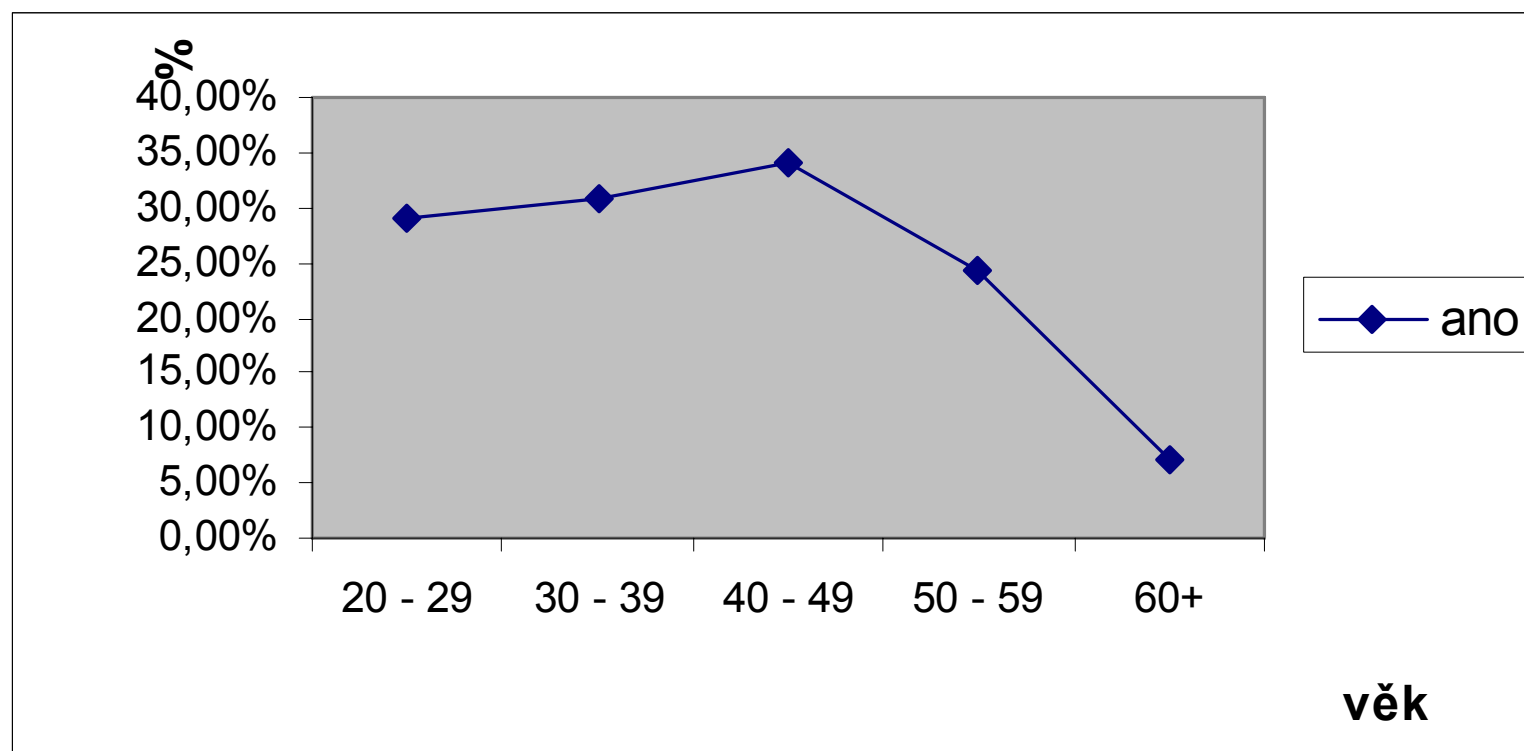
- Vzdělávací potřeby individuální, profesní a potřeby definované zaměstnavateli a širším společenským prostředím.
- Vývoj vzdělávacích potřeb.

50+ Zájem o osobnostní rozvoj trvá



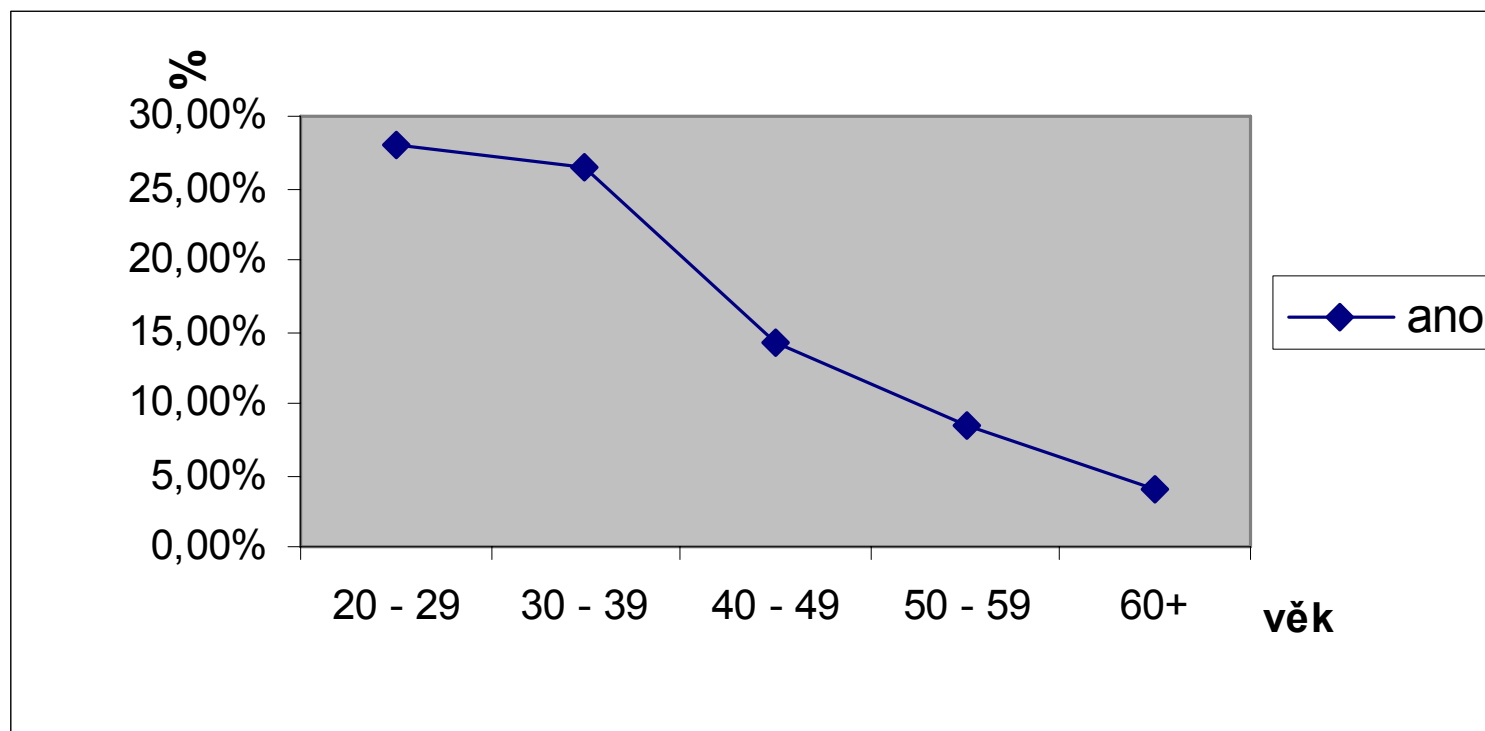
Otázka: Chcete se v příštích 12 měsících zúčastnit nějaké vzdělávací aktivity týkající se osobnostního rozvoje?

50+ Klesá zájem o vzdělávání k náplni práce



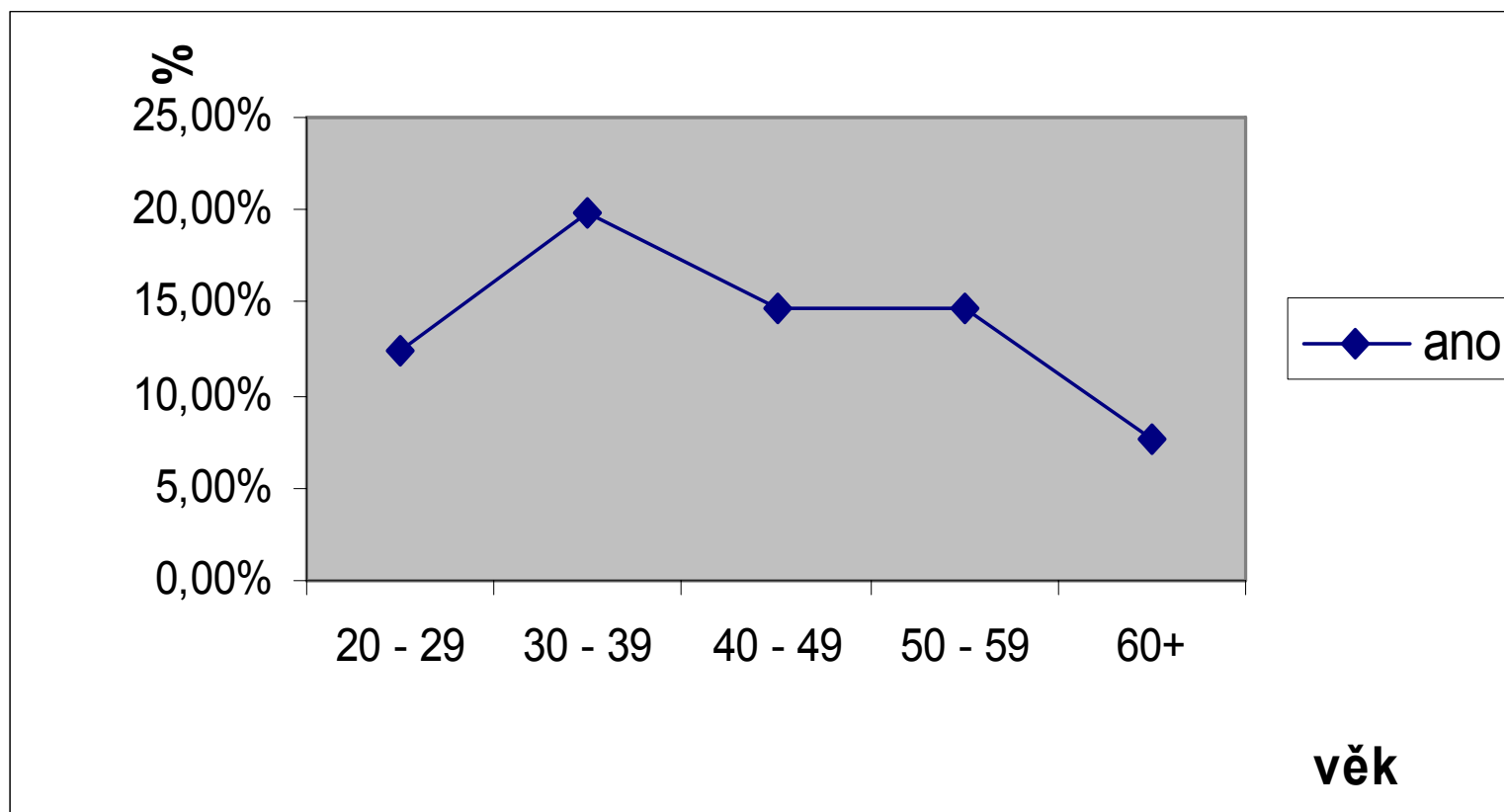
Otázka: Chcete se v příštích 12 měsících zúčastnit nějakého kurzu vztahujícího se k náplni Vaší práce?

50+ Klesá zájem o vzdělávání v cizích jazycích



Otázka: Chcete se v příštích 12 měsících zúčastnit nějakého kurzu cizích jazyků?

50+ Klesá zájem o vzdělávání v práci s počítačem



Otázka: Chcete se v příštích 12 měsících zúčastnit nějakého kurzu práce s počítačem?



Faktická role vzdělávání pro sociální strukturu

- Teze o celoživotním učení pro všechny jako univerzálního a celostního nástroje rozvoje lidských zdrojů není (dosud) realitou.
- Celoživotní učení a vzdělávání je namísto zbraně proti nerovnosti spíše nástrojem posilování stratifikace společnosti.



Podíl na profesním vzdělávání podle stupně vzdělání

Stupeň vzdělání	Podíl těch, kteří se zúčastnili kurzů profesního vzdělávání
Základní	<i>20,00 %</i>
Vyučen	<i>24,80 %</i>
Střední škola s maturitou	<i>44,70 %</i>
Vysoká škola	<i>60,70 %</i>



Podíl na profesním vzdělávání u vybraných typů ekonomické aktivity

Typ ekonomické aktivity	Podíl těch, kteří se zúčastnili kurzů profesního vzdělávání
Zaměstnanec na plný úvazek	40,40 %
Soukromý podnikatel, živnostník	33,30 %
Nezaměstnaný	7,80 %
Rodičovská dovolená	7,50 %



Podíl na profesním vzdělávání podle profesní kategorie

Profesní kategorie	Podíl těch, kteří se zúčastnili kurzů profesního vzdělávání
Nižší řídicí pracovník	59,80 %
Odborný pracovník	57,60 %
Vyšší řídicí pracovník	57,10 %
Manuálně pracující v obchodě	21,90 %
Obchod, služby	19,50 %
Nekvalifikovaný dělník	19,40 % 20



Možné závěry v podobě hypotéz:

Rizika a příležitosti podpory skupiny 50+

- Podpora skupiny 50+ by měla velmi obezřetně reflektovat její specifičnost
- Tato podpora bude funkční pokud bude kompenzovat ubývající motivaci lidí k učení se a rozvoji u skupině 50+
- Některé druhy intervence mohou přinášet paradoxní důsledky (např. sehrát roli stratifikačního faktoru)